Tiedolla manipuloiminen ja informaatiosodankäynti

Tulevaisuusvaliokunnan kuuleminen

ST, Tutkija Saara Jantunen
strateginen analyysi
Doktriiniosasto

Nykyhaasteet informaatioympäristössä

1. Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteenkietoutuminen
2. Disinformaatio ja tilannekuvan hämärtäminen

- Normaali- ja poikkeustilan välisen rajan (= tilannekuvan) hämärtyminen
- Epäselvyydet vastuissa ja toimivaltuuksissa (rajapinnat korostuvat = vaikuttamisen tavoite)

Tulevaisuuden haasteet informaatioympäristössä

1. Tulevaisuuden informaatiovaikuttamisessa psykologisella vaikuttamisella ja manipuloimisella on keskeinen rooli. Se kohdistuu poliittisen päätöksenteon ja avainhenkilöiden lisäksi suoraan väestöön.
2. Samaan aikaan yhteiskunnassa tapahtuu hajautumista (arvot, viestintä, verkostot) ja valtion ja vakiintuneiden instituutioiden rooli viestijöinä heikkenee.
3. Psykologisen vaikuttamisen tavoitteena on
   - poliittiseen päätöksentekoon vaikuttaminen (painostamisen ja suostuttelun keinoin)
   - hajaannuksen luominen yhteiskuntaan (heikentää johdettavuutta, luo jakolinjoja, tekee tilannekuvan jakamisen vaikeaksi)
   - mobilisoida sopivia kohderyhmiä (sisäisen turvallisuuden heikentyminen)

Tiedon väärentäminen nousee uudelle tasolle

- Disinformaatio ja tiedolla manipuloiminen tulevat lisääntymään ja arkipäiväistymään
- Digitalisaation ja informaatioteknologian kehitys nopeuttaa tätä kehitystä (esim. livekuvan väärentäminen, tietokantojen manipuloiminen, jne)

➢ Disinformaatio vaikuttavuus tulee lisääntymään

Haasteet: Kuinka säilyttää rooli?

1. Yksi viesti ei enää yhtenäiskulttuurin murentuessa kelpaa. Kilpailevia tulkintoja ja näkökulmia yhä enemmän, mikä haastaa mm. tiedon korjaamisen.
2. Yleisöä helpompi johtaa harhaan, jos yleisön luottamusta viranomaisiin, poliittiseen johtoon ja tilannekuvaan ei kyetä ylläpitämään.